

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Ashley Audrain
THE WHISPERS

Copyright © 2023 by Ashley Audrain Creative Inc.

First published by Pamela Dorman Books

Translation rights arranged by Madeleine Milburn Literary Agency

All Rights Reserved

Translation Copyright © 2023 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-04919-0

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

Ešli Odrejn ŠAPŪTANJA

Prevela Sanja Bošnjak

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2023.

*Za svaku mamu koja se drži za slamku.
I za one koje se očajnički trude da budu mame.*

Sve sam više osećala, u braku i u majčinstvu, da su živeti kao žena i živeti kao feministkinja dve različite, a moguće, čak i nepomirljive stvari.

Rejčel Kask, u intervjuu za *The Globe and Mail*
Toronto, 2012.

Prineo je dva prsta nosu i omirisao detetovu majku dok su mu se oči širile u mraku njegove kuhinje. Sat na rerni je pokazivao tri minuta posle ponoći. Grudni koš. Sve ga je stezalo. Ima li srčani udar? Da li tako izgleda srčani udar? Morao je da se pokrene. Koračao je po podu od bele hrastovine i dodirivao stvari: ručkicu na tosteru; ručku na frižideru od nerđajućeg čelika; omekšale, mirisne banane u činiji za voće. Tražio je poznate stvari da ga prizemlje. Da ga vrate.

Tuš. Treba da se istušira. Potrčao je uz stepenice kao detence.

Odbio je da se pogleda u ogledalu u kupatilu.

Koža ga je peckala. Nasapunjao se.

Pomislio je da čuje sirene. Jesu li to sirene?

Zavrnuo je slavinu tuša i osluškivao. Ništa.

Krevet, trebalo bi da bude u krevetu. Tamo bi bio da se ništa nije dogodilo. Da je ovo samo još jedna junska sreda uveče. Obrisao se i okačio peškir na kuku na vratima, gde je uvek visio. Namestio je beli frotir da lepo pada, sa savršenim naborom na tkanini, kao da uređuje izlog robne kuće, dok su mu se ruke grčile od neuobičajenog straha.

Ešli Odrejn

Njegov telefon. Šunjao se kroz mračnu kuću i tražio gde ga je ostavio – na klupi u hodniku, na kuhinjskom pultu, na komodi na dnu stepeništa. U džepu kaputa, tu je bio, na podu kod zadnjih vrata, gde ga je bacio kad je ušao u kuću. Poneo je telefon na sprat, noge su mu još klecale, i zaustavio se ispred vrata njihove spavaće sobe.

Nije mogao ući.

Spavaće u gostinskoj sobi. Legao je polako na bračni krevet, primetivši s kakvom je pažnjom posteljina bila zaglađena i nameštena, i spustio je telefon pored sebe. Osećao je ogromnu potrebu da je pozove.

Šta bi rekao? Da mu nedostaje? Da mu je potrebna?

Prekasno je.

Ali, svejedno, zurio je u telefon, i zamišljao kako čuje postojano zvočenje dok čeka da se ona javi. A onda je zažmurio i ponovo video dete.

Nešto kasnije, osetio je da se dušek zatresao. Neko mu se pridružio. Čekao je da ga dodirne. Ali ne, bila je samo vibracija. I onda opet. Pa opet. Kroz sobu je prosecao zrak narandžastog svetla. Prešao je palcem preko odraza svog mutnog lica na ekranu telefona da se javi.

Bolni pisak njenog glasa. Čuo ga je već ranije.

„Desilo se nešto užasno“, rekla je.

SEPTEMBAR

Zadnje dvorište Laverlijevih

Bilo je nečeg životinjskog u načinu na koji su sredovečni ljudi odme-ravali jedni druge dok su glumili druželjubivost u zadnjem dvorištu najskuplje kuće u ulici. Gomila se okupljala oko onih najprivlačnijih. Okupili su se da provedu komšijsko porodično popodne, zbog dece, koja su igrala neku vrstu paralelne igre, ali muškarci su ipak izabrali lepe cipele, a žene nosile modne dodatke koji nisu bili za igralište, i svi glasovi su bili ugladeni.

Na zabavi je bila poslužena i hrana. Imali su velike čelične kade s rashlađenim domaćim pivom, malenim burgerima na dugačkim drve-nim poslužavnicima i papirne kupice prepune tanko sečenog pomfrita. Pripremili su i poklon-vrećice s medenjacima na kojima je bilo ispisano ime svakog deteta, u celofanu uvezanom širokom satenskom trakom.

Uz zadnju ogradu nizalo se visoko drveće, tek posađeno, koje je po-digao i tamo postavio kran. Nije se uopšte videla ružna zadnja uličica na koju su se naslanjali, ni korisnici rehabilitacionog centra četiri ulice dalje, a ni kanalizacija koja se prelivala na kiši. Trava je bila predivno zelena. Imali su sistem za navodnjavanje. Uglaçana betonska terasa is-pred kuhinje bila je okružena pažljivo poređanim saksijama šimšira.

Bila je tu i šupa koja nije bila zapravo šupa – imala je okretna vrata, i pravo osvetljenje.

Troje dece je pripadalo tom zadnjem dvorištu, toj visokoj trospratnoj kući sagrađenoj na dvostrukom placu, što je bilo nečuveno u ovako urbanom komšiluku. Trogodišnji blizanci, dečak i devojčica, bili su u odeći od istog materijala, i pustili su majku iz te upečatljive kuće da im lepo namesti kosu, začeslja je, zagladi. Stariji dečak, desetogodišnjak, zahtevao je da obuče prošlogodišnju uniformu za fizičko s mrljom na majici. Vruća čokolada ili krv, pitaće se gosti. Ali Vitni je muž ubedio da mudro bira bitke u tih petnaest minuta pre nego što zabava počne.

Do pola četiri po podne, oslobodila se želje da strgne tu majicu s njega, da mu silom navuče nežnoplavu polo majicu koju mu je kupila za tu priliku. Popustila ju je napetost uobičajena za domaćice, i bila je ushićena što svi uživaju. Već ih je sve dovoljno zadivila. Videla je po pogledima, jedva primetnom pokazivanju prstom među prijateljima koji su primećivali sitnice, kako se i nadala. Pomislila je na fotografije koje će večeras preplaviti društvene mreže. Žamor je bio glasan i prošaran smehom, i to druželjubivo raspoloženje joj je godilo.

Ta buka je bila razlog što Mara, prva komšinica, nije došla. Stigla joj je debela kartonska pozivnica u poštansko sanduče prethodnog meseca, kao i svima ostalima, i bacila ju je pravo u kantu za otpatke. Znala je da te komšije zapravo nisu želele da im dođu ljudi kao što su ona i Albert. Mislili su kako ona nema više ništa da ponudi. Njena višedecenijska mudrost ni najmanje nije bila važna tim ženama, koje su hodale unaokolo kao da su pokupile svu pamet ovog sveta. Ali nema veze. Videla je i čula sve što je trebalo kroz proreze na ogradi, dok je radila u svojoj bašti, čupala korov dok je krsta ne bi previše zaboletela, a onda bi se premestila na plesnivu stolicu na terasi. Primetila je nešto među svežim granama na grmu hortenzije. Protresla ga je. Papirni aviončić je pao nosom na zemlju. Još jedan koji joj je promakao. Pronašla ih je

Šaputanja

nekoliko u svom dvorištu u četvrtak ujutru. Sagnula se da ga podigne kad je čula Vitnin glas iznad graje gostiju, kako dočekuje par koji je živeo preko puta.

Taj par, Rebeka i Ben, napadno su tražili domaćicu čim su stigli. Imali su dvadeset minuta i saksiju orhideja da joj daju. Rebeka je morala na posao. Ben je morao da udovolji Rebeki, inače bi ostao kod kuće. Ču-tao je dok su se Rebeka i Vitni učtivo pozdravljale. Vitni je delila komplimente i postavljala pitanja, uhvatila je Rebeku za ruku, a onda i za rame, i Rebeka joj je dozvolila. Bila je neuobičajeno očarana. Nadala se da ih niko neće prekinuti.

Benova kosa još je bila mokra od tuširanja, i mirisao je na jutro. Osećao je da ga Vitni gleda postrance dok je razgovarala s njegovom ženom. Ruka mu je bila u zadnjem džepu Rebekinih belih farmerki. Privukao ju je bliže. Rebeka je osećala da on zapravo ne sluša njen razgovor s Vitni, i bila je u pravu. Gledao je kako mađioničar obavlja šareni šal oko jednog Vitninog zakikotanog deteta, devojčice, koja je uhvatila Benov prijateljski pogled. Nije bio preterano društven među odraslima, ali uvek je privlačio decu. Bio je omiljeni nastavnik. Raz-igrani ujak. Trener bejzbola.

S druge strane dvorišta, Bler je posmatrala kako Ben i Rebeka pronalaze neprimetne načine da se dodiruju dok su slušali Vitnine govorcije, kao da i dalje imaju jedno u drugom baš sve što im treba. Nisu imali dece, bili su oslobođeni od dece, i zato se nisu nepovratno promenili, ne kao ostali. Obraćali su se jedno drugom dovršenim rečenicama s uglađenim naglaskom. Verovatno su se i dalje tucali jednom dnevno i uživali u tome. Spavali su zajedno u istom krevetu sa isprepletanim udovima. Bez jastuka zaglavljenim između njih da razdvoji njenu stranu kreveta od njegove, da zamišljaju kako ono drugo nije tu.

Bler je gledala kako njena najbolja prijateljica Vitni odlazi kad je završila razgovor s Rebekom, i neprimetno traži sledećeg sagovornika. Ejdan, glasni muškarac koji je spavao s druge strane Blerine prepreke od jastuka, zagrmeo je iz ugla dvorišta. Imao je publiku, uvek je imao publiku. Pripremao se za zaključak priče koju je već čula ranije, i privukao je Vitninu pažnju dok je prolazila, i Bler je bolno shvatila da stoji sama. Potražila je pogledom Džekoba, Vitninog muža, kog je ugledala s nekim nepoznatim parom. Trogodišnja devojčica s čvrsto upletenim kikama smestila se između majčinih nogu. Džekob je pokazivao na svoju kuću, crtao je oblik krova prstom, i objašnjavao deo projekta. Na sebi je imao uobičajenu crnu majicu i platnene pantalone sa zavrnutim nogavicama, bio je bez čarapa, u čisto belim markiranim patikama, njegova kosa, obrve, okvir skandinavskih naočara, sve je bilo upadljivo i sjajno, ali on je bio tako blag. Podigao je ruku u Blerinom pravcu, pozdravio je. Pocrvenela je, jer je zurila. U njega je bilo tako lako zuriti. Pogledom je ponovo potražila njegovu ženu.

Vitni je sad razgovarala s grupom majki iz odeljenja njenog starijeg sina Zavijera. Imali su grupno telefonsko ćaskanje u koje se Vitni retko uključivala, jer nije znala odgovore na pitanja koja su postavljali o projektu iz prvog polugodišta i jelovniku za topli obrok i krajnjem roku za naručivanje odeljenskih fotografija. Ali ipak je volela da bude u toj grupi. Ponekad bi se ubacila s emotikonom, kad bi stigla u kancelariju rano ujutru na svoju treću šolju vruće kafe i uživanje u tišini i razmišljanju. Podignut palac. Crveno srce. Hvala na obaveštenju! Ništa korisno, blago šaljivo. Vitni je osećala kako je sad prati ženska pažnja dok se kretala da pozdravi njihove muževe, koji su prekidali razgovore, i ispravljali leđa dok su joj otpozdravljali.

* * *

Šaputanja

Umesto toga, Bler je privukla Rebekinu pažnju, i sad je bio na njih red da razmene učtivosti. Bler se mogla setiti samo vremena, uvek tog prokletog vremena, kako su večeri sad rano postajale hladne, i onda Rebekinog napornog rada u bolnici, gde je trebalo da bude za četrdeset pet minuta. Ali Rebeka je volela naporno radno vreme. Te dve žene nisu imale ništa zajedničko, osim blizine stanovanja. Rebeka se nudila Bler kao priručna medicinska enciklopedija, i odgovarala je na svaku poruku koju bi joj ova poslala o najnovijem kćerinom osipu ili promuklom kašlju ili osetljivoj bubnoj opni ili sivkastoj stolici. Stvarima koje su obuzimale Bler danima. Bler se pitala kako je biti tako odlučan. Obući bele farmerke za porodični roštilj.

Rebekin pogled je malo-malo padao na Blerinu sedmogodišnju kći. Nije mogla prestati da je gleda. Pitala se kako bi bilo biti tu sa sopstvenom kćeri. Prepuštala se razmišljanju o takvoj budućnosti, sve duže i duže i duže, kao šal iz mađioničarevog šešira. Devojčica je crtala kredom po dvorišnom betonu s blizancima, koji su čekali svoj red sa zecom. Dve žene su sad zajedno gledale Blerinu kći, i svaka se pretvarala da je deca zabavljaju više nego što je to zaista bio slučaj.

Vitni im se pridružila, s novim pićem, i Bler i Rebeka su oživele. Prebacila je ruku preko Blerinog ramena i pretvarala se da joj ne smeta što su blizanci umazali dlanove kredom u boji. „Kako su slatki zajedno“, oteгла je Vitni, „kako je Kloj dobra s najmlađima.“ Neprimetno je koraknula unazad, da joj ne bi ručicama uprljali haljinu.

Rebeka je pokušala da zamisli kako je biti zainteresovan za takve stvari: priređivanje zabava, pokazivanje. Ostalo joj je još tri minuta i mozak

će joj zabeležiti svih sto osamdeset sekundi, jer je tako radio. I ona je pohvalila Kloinu dobru narav dok su sekunde prolazile.

„Predivno“, bila je reč koju je Rebeka upotrebila. Bler se nasmešila, ublažila savršenstvo svog jedinog deteta, ali narasla je kao kvasac zbog takve pohvale. Koliko god površna bila.

Reč „predivno“ navela je Vitni da se zapita gde je bio njen nedivni sin. Nije ga videla u dvorištu. Bler je rekla da ga je poslednji put videla pre pola sata, kako stoji kod Marine ograde sa licem između dasaka. Nikad nije bio tamo gde je trebalo da bude. Vitni ga je upozorila da se mora lepo ponašati, da zabavlja mlađu decu, bude ljubazan. Samo ovog puta. Samo zbog nje. Trebalo je da bude tu negde napolju. Mađioničar je skoro završio.

„Možda mu samo treba trenutak nasamo.“ Bler je ovo rekla polako, tiho, pitajući se je li trebalo.

Ali ne. Vitni će ga naći.

Što nije mogao samo da uradi ono što ga je zamolila? Zar nije mogao biti makar malo poput Blerine kćeri? Pomislila je na njegovo večito durenje, gotovo ljutito mrštenje, i ljudi su ispitivali zašto je mrzovoljan, iako je on samo tako izgledao. Izduženo lice. Namršteno. Bilo mu je potrebno šišanje na koje nije pristajao. Brzo je prošla kroz kuću, dozivajući ga. Ostava. Dnevna soba. Igraonica u podrumu. Nije trebalo to da radi usred zabave s pedesetak gostiju u zadnjem dvorištu. Je li se sakrio? Je li ponovo prokrijumčario *ajped*? „Zavijere!“ Zar je morao uvek ovako da je živcira? Požurila je na drugi sprat i otvorila vrata njegove sobe, i bio je tamo, na svom krevetu, sa ukradenim vrećicama s

Šaputanja

poklonima za decu, koje je ispraznio oko sebe. Sve do poslednje. Imao je čokolade na licu i na posteljini. Lizao je krem sa omota na kojem je bilo zalepljeno ime drugog deteta.

„ZAVIJERE! ŠTA TO JEBENO RADIŠ?“ Jurnula je da mu istrgne olizani celofan iz ruku, a on je vrisnuo i sklupčao se od nje. „ŠTA, DOĐAVOLA, NIJE U REDU S TOBOM?“

Lice mu se zgrčilo i donja usna izvila na dole kao kod upola mlađeg deteta, i nije nameravala da dozvoli neprijatno cviljenje koje je pretilo da usledi, cviljenje zbog kojeg je želela da ga ošamari. „NE!“, viknula je i zgrabila ga za ruku dok je on cmizdrio i oklembesio se. Nije ga mogla podneti takvog. „USTANI, GOVNO MALO!“

Ali onda ga je pustila. Jer je shvatila da je veselo brujanje u dvorištu utihnulo.

Zabava je zanemela. Čulo se samo lupanje njenog ljutitog srca u ušima. I odzvanjanje njenog otrovnog, krvoločnog urlanja. Poznati odjek njenog gneva. Osetila je strah od raznih mogućnosti. I onda je primetila. Širom otvoren prozor. Svi su je čuli.

Stid ju je oborio na tlo. Do gnezda odbačenih satenskih traka od kolača, čiji su krajevi bili izrezani kao zmijski jezik.

Odmah je znala šta je izgubila.

DEVET MESECI KASNIJE

